

ESIPUHE

Harjavalta on 7700 asukkaan kaupunki. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Harjavallan väkiluku vähenee vuoteen 2010 mennessä 2 %:lla. Oppivelvollisuusikäisten suhteellinen osuus peruskouluikäisten määrästä vähenee vuosikymmen loppuun mennessä 40 oppilaalla eli 5,3 %:lla. Tämä on seurausta siitä, että väkilukuun suhteutettu syntyvyys alentuu kaupungissa kaiken aikaa. Kehitys kertoo kaupungin ikärakenteen muutoksesta. Ikärakenteen muutoskehitys on perimmäinen syy siihen miksi koulutoimen on tultava toimeen vähenevillä resursseilla. Käsillä olevan koulutuspoliittisen strategian eräänä lähtökohtana on ollut kaupungin ikärakenteen muutoksen tiedostaminen ja siihen liittyvien ongelmien hallittu ratkaiseminen.

Harjavallan koulutuspoliittista strategiaa on valmisteltu työryhmässä, jonka kokoonpanosta koulutuslautakunta teki päätöksen kokouksessaan 28.6.2005/69 §. Työryhmään ovat kuuluneet kaupunginhallituksen jäsen Raija Kautonen, koulutuslautakunnan puheenjohtaja Mauri Paavilainen, varapuheenjohtaja Sinikka Hällström-Finni ja koulutuslautakunnan jäsenet Veli-Matti Antila ja Tuija Ketola. Strategia-työhön osallistuneet virkamiehet ovat rehtorit Anja Lammio, Kimmo Salokangas, Erkki Maula ja Juhani Juvela sekä erityisopettaja Heikki Syrjänen. Opettajien paikallisjärjestöä on edustanut luokanopettaja Kari Nieminen. Elinkeinoelämän edustajana työryhmässä on ollut koulutus- ja tiedotussihteeri Outi Jussila OMG Harjavalta Nickel Oy:stä.

Koulutuspoliittisessa strategiassa konkretisoituu se, millaista tulevaisuuden yhteiskuntaa harjavaltaiset luottamushenkilöt, virkamiehet ja työelämän edustajat niukkenevien taloudellisten resurssien puitteissa haluavat rakentaa. Strategiatyössä mukana olleiden luottamushenkilöiden, työelämän edustajien, rehtoreiden ja opettajien näkemykset eivät merkittävästi poikenneet toisistaan. Onnistuneiden koulutuspalveluiden nähtiin muodostuvan varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen vastavuoroisuudesta, hyvästä ilmapiiristä, ammattitaitoisesta opetushenkilöstöstä, monipuolisista opetusmenetelmistä, kotien ja koulujen välisestä yhteistyöstä, viihtyisästä ja ajanmukaisesti varustellusta oppimisympäristöstä, jotka periaatteet on hyväksytty myös tulevaisuuden perustaksi Suomen koulutuspolitiikan kehittämistä ohjaavissa kansallisissa ja kansainvälisissä asiakirjoissa. Koulujen odotetaan vastaavan oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin ja antavan valmiuksia jatko-opintoihin ja elämään. Opetustyössä tärkeintä antaa on, että se käynnistää halun elinikäiseen oppimiseen. Onnistuneisuutta ilmentää se, kun perusopetus edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja jokaisen lapsen oikeutta osallistua tasavertaisena jäsenenä koulunsa ja lähiyhteisönsä toimintaan.

Käsillä olevaan Harjavallan koulutuspoliittiseen strategiaan on kirjattu vuoteen 2010 ulottuvan suunnittelukauden tavoitela samoin kuin sitovat toimenpiteet ja yksityiskohtaisempi aikataulu ja toimenpiteet, jotka on nähty mielekkäiksi ja tarpeellisiksi tavoitella vuosikymmenen loppuun mennessä. Asiakirja ei sisällä yksityiskohtaisia toimintaohjeita, vaan yleiset periaatteet, jotka luovat pohjan käytännön opetustyölle.

Harjavallassa 25.4.2006

Hannele Tähtinen
Sivistystoimenjohtaja

1. PERUSOPETUKSEN STRATEGIA

Perusopetuksen kehittämisessä painopisteenä on perusturvan vahvistaminen, opetussisältöjen ja -menetelmien kehittäminen, oppimisympäristön laadun parantaminen, toimenpiteet syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseksi sekä ohjausjärjestelmän vahvistaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten edellytysten turvaamiseen.

Visiona on, että vuosikymmenen vaihteessa Harjavallan kaupungissa toteutettava perusopetus on sisällöllisesti, toiminnallisesti ja rakenteellisesti eheytynyt kokonaisuus, jossa korostuu oppilaan oikeus saada edellytystensä mukaista koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti ja jossa oppimisympäristön vaihtoksia on mahdollisimman vähän.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä:

Joustava siirtyminen varhaiskasvatuksesta perusopetukseen toteutuu.

Esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman välille on rakennettu sisällöllinen ja toiminnallinen yhteys.

Luokka-asteiden 7-9 oppimistulokset (äidinkielessä ja matematiikassa) ylittävät kansallisen keskiarvon.

Alueellisen 10-luokan tai pajakoulun toimintaedellytykset on selvitetty ja raportoitu.

Perusopetuksen rakenne on mitoitettu väestöennusteen mukaiseksi.

Perusopetuksessa hyödynnetään eri koulumuotojen ja -asteiden erityisosaamista.

Iltapäivätoiminta on liittynyt osaksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kokonaisuutta.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä:

Uusittujen opetussuunnitelmien toimeenpano on saatettu päätökseen.

Lastentarhanopettajien, luokanopettajien, aineenopettajien ja erityisopettajien välinen yhteistyö on vahvistunut ja joustavuus lisääntynyt.

Hyvän opetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksia on laadittu ja otettu käyttöön.

Suorituksiltaan heikkojen oppilaiden osuus luokka-asteilla 7- 9 on selkeästi vähentynyt.

Joustava esiopetuksen ja alkuopetuksen kokeiluhanke on käynnistetty.

Koulunsa aloittavien opiskelu on järjestetty niin, että he saavat tarvitsemaansa henkilökohtaisen ohjauksen ja tuen heti opintiansä alkutaipaleella.

2. LUKIOKOULUTUKSEN STRATEGIA

Kuntarajat ylittävää yhteistyötä lisätään tavoitteena alueellinen lukiokoulutus, johon osallistuva opiskelija voi valita muidenkin lukioiden, ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja avoimen yliopiston opintokokonaisuuksia. Tätä uudistamistyötä tuetaan verkkoympäristössä tapahtuvia opiskelumahdollisuuksia lisäämällä ja monipuolistamalla.

Visiona on, että vuosikymmenen vaihteessa toimitaan osana lähialueen kuntien verkostoa, joka tarjoaa nuorille ja aikuisille vahvat valmiudet uudistuneen ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja jatko-opintoihin.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä:

Harjavallan lukio on kansallisesti arvioituna korkeatasoinen verkostolukio.

Lukion opetustarjonta on oleellisesti monipuolistunut.

Lukio-opintoja suorittavien nuorten ja aikuisten määrä on kasvussa.

Lukiokoulutuksen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen välinen yhteistyö on vahvistunut ja joustavuus lisääntynyt.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä:

Uusittujen opetussuunnitelmien käyttöönotto on saatettu päätökseen.

Kehitystyö on edennyt vaiheeseen, jossa tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen tuottaa aitoa lisäarvoa opiskelijoille ja opettajille.

Harjavallan lukion ja sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen ja ympäröivän elinkeinoelämän väliselle yhteistyölle on luotu aidot toimintaedellytykset.

Lukiokoulutuksen erityisopetuksen tarpeen arviointi on suoritettu.

3. TOISEN ASTEEN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN STRATEGIA

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämisen painopisteenä on väestön, työelämän ja alueen tarpeet. Ammatillisia tutkintoja kehitetään tavoitteena entistä joustavampia koulutusväyliä. Tutkinnon osien suorittamismahdollisuuksia edistetään siten, että koulutuksen ja työelämän joustava vuorottelu mahdollistuu. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä vahvistetaan ja edistetään lukio-opintojen suorittamista perustutkinnon ohessa.

Visiona on, että vuosikymmenen vaihteessa ollaan osallisena kuntien välistä yhteistyötä vahvistavassa ammatillisen koulutuksen verkostossa, jota arvostetaan kansallisen tason osaajana ja seudullisena kouluttajana ja kehittäjänä.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä:

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen rakenteellinen uudistustyö on loppuun saatettu.

Tutkintoon tähtäävässä koulutuksessa keskeyttämisaste alittaa kansallisen keskiarvon.

Ensisijaisten hakijoiden määrä aloituspaikkaa kohti ylittää kansallisen keskiarvon.

Tutkintoon tähtäävässä koulutuksessa keskimääräinen valmistumisaika alittaa kansallisen keskiarvon.

Ammatillisen koulutuksen vetovoimatekijäksi on noussut korkeasti koulutettu henkilöstö.

Harjavallassa tarjottava ammatillinen koulutus profiloituu aikuiskoulutukseen.

Työssä olevalle aikuisväestölle suunnattu ammatillinen lisäkoulutus on oleellisesti lisääntynyt.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä:

Ammatillisen koulutuksen näyttöjärjestelmän käyttöönotto vaihe on loppuun saatettu.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen, lukiokoulutuksen ja ympäröivän elinkeinoelämän välille on luotu aidot toimintaedellytykset.

Toimintaan on integroitu eri koulumuotojen ja -asteiden erityisosaamista

Vähintään 80 % opetushenkilöstöstä on kelpoisia työtehtäviinsä.

4. AIKUISKOULUTUKSEN STRATEGIA

Aikuiskoulutuksen kehittämisen painopisteenä on aikuisväestön koulutusmahdollisuuksien lisääminen osana elinikäisen oppimisen politiikkaa. Yleissivistävän aikuiskoulutuksen tehtävänä on edistää koulutuksellista tasa-arvoa ja kohottaa kuntalaisten koulutustasoa. Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta vahvistetaan monipuolistamalla vapaan sivistystyön ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen tarjontaa ja parantamalla sen saatavuutta.

Visiona on, että vuosikymmenen vaihteessa yleissivistävä ja ammatillinen aikuiskoulutus on kuntien välistä yhteistyötä, josta koko seutukunta hyötyy. Aikuiskoulutuksen järjestäjät toimivat vahvasti verkottuneena, toteuttavat vapaata sivistystyötä, tarjoavat yleissivistävää opetusta ja virikkeellistä harrastustoimintaa aikuisikäisille kuntalaisille sekä väylän yliopistotasoihin opintoihin.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä:

Aikuiskoulutuksen alueellisen uudelleen organisoitumisen ”toinen aalto” on loppuun saatettu.

Alueellisten aikuiskoulutuspalveluiden tarjonta on lisääntynyt ja monipuolistunut ja yhteistyö muun muassa Porin yliopistokeskuksen, Satakunnan ammattikorkeakoulun, avoimen yliopisto-opetuksen, paikallisyhteisöjen, kansalaisjärjestöjen ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa on vakiintunutta.

Aikuiskoulutuspalveluiden käyttäjien määrä on selkeästi lisääntynyt.

Aliedustettujen ryhmien osuus aikuiskoulutuspalveluiden käyttäjinä on lisääntynyt.

Aikuiskoulutuspalveluiden toteutukseen on integroitu eri koulumuotojen ja -asteiden erityisosaamista.

Aikuiskoulutuspalvelut tarjoavat jokaiselle avoimen yliopisto-opetuksen kautta väylän tiedekorkeakouluopintoihin.

Elinkeinoelämän tarvitseman tilauskoulutuksen määrä on oleellisesti lisääntynyt.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä:

Aikuiskoulutuksen alueellisen uudelleen organisoitumisen ”ensimmäinen aalto” on saatettu päätökseen.

Aikuiskoulutuspalveluiden kustannukset on sopeutettu vertailukaupunkien keskiarvoon ja valtionosuuteen oikeuttavien oppituntien määrä on nouseva.

Kuntalaisille kohdennettavien aikuiskoulutus- ja harrastuspalveluiden tarjonta on monipuolistunut.

Aikuiskoulutuspalveluita toteutetaan yhteistyössä Porin yliopistokeskuksen ja Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa.

5. HENKILÖSTÖSTRATEGIA

Koulutoimen sisäisen kehittämisen kohderyhmä on oma henkilöstö. Painopisteenä on keskustelemaan ja työkykyä ylläpitävän toimintakulttuurin edistäminen eri kouluyksiköissä.

Visiona on, että vuosikymmenen vaihteessa Harjavallan koulutoimi tunnetaan työnantajana, joka houkuttelee osaavaa, osallistuvaa ja työtään ja työyhteisöään arvostavaa ja kehittävää henkilöstöä.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä:

On löydetty ratkaisu luokanopettajien ja aineenopettajien asterajat ylittävään työskentelyyn.

Henkilöstömenojen osuus käyttömenoista on laskeva – tieto- ja viestintätekniiikan uusien ratkaisuiden käyttöönotto on vähentänyt henkilöstöressurssien tarvetta.

Yhteistyö koulutoimen sisällä, hallintokuntien välillä ja sidosryhmien kanssa on lisääntynyt.

Koulutoimen osajia kaivataan yhä useammin julkiseen keskusteluun tuomaan käytännön opetustyön näkökulmaa ajankohtaisiin aiheisiin.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä:

Henkilöstön osaamiskartoitukset on päivitetty ja laadittu niiden perusteella henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat.

Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus kaksoiskelpoisuuden (luokanopettaja ja aineenopettaja, aineenopettaja ja lukion opettaja tai luokanopettaja, aineenopettaja ja erityisopettaja) antavaan täydennyskoulutukseen.

Henkilöstön jaksamista tuetaan järjestämällä muun muassa työnohjausta.

Ryhdytään etsimään uusia henkilöstöratkaisuja koulu-, kulttuuri-, kirjasto- ja vapaa-ajan palveluiden lähentämiseksi.

Kelpoisuutta vailla olevan henkilöstön osuus on vähentynyt.

Henkilöstökustannusten nousu on suhteutettu valtionosuuksien nousuun.

Sivistysviraston henkilöstöressurssien tarpeen arviointi on suoritettu ja tehty ratkaisut hallinnon ja työnjaon uudelleen järjestelyistä.

6. TIETOHALLINTOSTRATEGIA

Tietotekniset palvelut ja käytön tuki on pidettävä riittävän monipuolisena, jotta tieto- ja viestintätekniikan käyttö on menestyksellistä. Tietotekniset palvelut ja lähituki vapauttavat henkilökunnan varsinaisten työtehtävien suorittamiseen.

Visiona on, että vuosikymmenen vaihteessa tieto- ja viestintätekniikan perustaidot ovat osa jokaisen työntekijän ammattitaitoa. Ajanmukainen, luotettava ja joustavasti saatavilla oleva tieto- ja viestintätekniikan välineistö ja käytön tuki auttavat henkilöstöä keskittymään perustehtäväänsä.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä:

Keskeisimpien opetustilojen vakiovarusteena ovat asianmukaiset tietokoneet, ohjelmistot, verkkoyhteys ja dataprojektori.

Verkko-opetusta kehitetään ensisijaisesti pedagogisesta näkökulmasta.

Digitaalisen aineiston tuottaminen ja hyödyntäminen on arkipäivää kaikilla kouluasteilla.

Peruskouluikäiset oppilaat, toisen asteen opiskelijat ja opettajat kehittävät omaehtoisesti tieto- ja viestintätekniikan osaamistaan.

Perustiedot tietoturvasta sekä tieto- ja viestintätekniikan käytön eettisistä periaatteista on sisällytetty peruskouluikäisten opetukseen.

Toisen asteen opiskelijat ja opettajat tuntevat tietoturvaan liittyvän vastuunsa.

Kuntalaisten valmiudet hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa ovat hyvää kansallista keskitasoa.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä:

Koulutoimeen on laadittu yhteinen tietoturvaohjelma.

Koko henkilöstö koulutetaan niin, että jokainen on perillä tietoturvaan liittyvistä uhkatekijöistä ja tuntee vastuunsa tietoturvan varmistamiseksi.

Kouluilojen tieto- ja viestintätekniisessä varustelussa on saavutettu opetushallituksen asettamat kansalliset kriteerit.

Opettajien verkkopedagoginen osaamisen tarve on arvioitu ja täydennyskoulutussuunnitelma laadittu.

Kuntalaisten tieto- ja viestintätekniikan perustaidot on kartoitettu ja niitä parantavat opetusjärjestelyt on ratkaistu.

7. TUKIPALVELUSTRATEGIA

Tuki- ja oheispalvelut keskeiset vaatimukset syntyvät koulutoimen päätoiminnoista. Ne hankitaan kaupungin sisäisiltä palveluyksiköiltä, joiden palvelut ovat koulutoimelle tukipalveluita, mutta sille itselleen varsinaista palveluiden tuottamista. Toimivuuden kannalta on eduksi, jos eri osapuolet sitoutuvat ottamaan vastuuta tuki- ja oheispalveluiden yhteistoiminnan sujuvuudesta.

Visiona on, että koulutoimi tilaajana saa määrällisesti ja laadullisesti tarvitsemansa tuki- ja oheispalvelut (ruokahuoltopalvelut, kiinteistöhoitopalvelut, oppilaskuljetukset) ja että niiden osuus toiminnan kokonaiskustannuksista ei ylitä kansallista keskiarvoa.

Tavoitteet vuoteen 2010 mennessä

Ruokahuoltopalveluiden osuus oppilaskohtaisista kustannuksista ei ylitä kansallista keskiarvoa.

Oppilaskuljetusten osuus käyttökustannuksista on alle 3 %.

Kuvataiteen opetus on keskitetty yhteen koulukiinteistöön (Myllytien koulukiinteistö) ja siitä on saneerattu toimiva ja monipuolinen ympäristö lasten taideopetukselle ja aikuisväestön harrastustoiminnalle.

Tuki- ja oheispalveluiden mitoitusta ja toimivuutta arvioidaan vuosittain ja poikkeamista raportoidaan koulutuslautakunnalle.

Oppilashuoltopalvelut toimivat oppilaiden tukemiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Toimenpiteet vuoteen 2008 mennessä

On otettu käyttöön tilaaja-tuottajamalli, jolla ruokapalveluiden ja koulukiinteistöjen hoito- ja siivouspalveluiden hinnan määrittely tapahtuu ja jonka rahoitustoimisto huomioi kehystä määrittäessä. Tilaaja-tuottajamallin käyttöönotolla luodaan edellytykset tuki- ja oheispalveluiden hintojen alenemiselle.

Koulutilojen käyttöastetta on kasvatettu niin, että ne ovat aiempaa täysimääräisemmässä käytössä.

Koulutilojen vuokraamisesta perittävien maksujen tarkistukset on suoritettu

Koulukuljetusten osuus käyttökustannuksista on laskussa.

8. STRATEGIAN ARVIOINTI JA TARKISTAMINEN

Harjavallan koulutuspoliittista strategiaa arvioidaan ja tarkistetaan vuosittain eri osaamisalojen vastuussa olevien toimijoiden kanssa ja koulutuslautakunnan toimesta. Arvioinnin tarkoituksena on tehdä näkyväksi se, minkälaisia käytännöllisiä tuloksia strategiaksi kirjoitettu suunnittelutyö tuottaa.